

Козлов В. П.

канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і банківської справи
ДонНУ імені Василя Стуса

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО БАНКІНГУ В УКРАЇНІ

Вступ. Сучасний банк не може обмежувати свою діяльність тільки досягненням максимального прибутку. Рішення банку, побудовані на лише економічних підставах, можуть призвести до негативного соціального ефекту, що спричинить зростання соціальної напруженості у суспільстві, але це, безумовно, позначиться і стані банківської сфери загалом. Тому кожен сучасний банк повинен здійснювати максимальний вклад у розв'язання соціальних проблем: підвищення доступності банківських послуг, сприяння сталому розвитку через гармонійне поєднання соціальних, екологічних та економічних ефектів діяльності.

Мета роботи. Визначити сучасний стан розвитку соціального банкінгу в Україні та напрями його подальшого розвитку.

Основна частина. У сучасних умовах, коли рівень доходів більшої частини громадян України дає змогу говорити лише про виживання, важко говорити про роль банків у створенні економічної основи максимального забезпечення потреб людей, тобто про розвиток соціального банкінгу. Однак для забезпечення стійкого повоєнного розвитку країни, досягнення стійкого стану державних фінансів, якісних систем освіти, охорони здоров'я необхідним є розвиток соціальної направленості банківського бізнесу.

Банки відіграють значну роль у формуванні у своїх співробітників та клієнтів стану задоволення, що можна розглядати як виконання соціального завдання. Якщо в основі діяльності банку лежить модель соціального банкінгу, то метою діяльності такого банку є досягнення позитивного соціального ефекту. У своїй діяльності соціальні банки дотримуються принципів: відповідальність (високий рівень обслуговування, максимальне задоволення клієнтських потреб, прагнення до позитивного соціального результату); прозорість (надання клієнтам повної та перевіреної інформації по операціях, який очікується результат); стійкий розвиток (на основі сприяння розвитку суспільства, навколишнього середовища, особистості) [1].

Українські банки у своїй практиці використовують наступні методи реалізації соціальної функції банків: соціально орієнтовані банківські продукти і послуги, соціально-відповідальне інвестування та соціальні інвестиції, фінансування соціального бізнесу, мікрокредитування і надання послуг незахищеним верствам населення, підвищення фінансової грамотності населення, спонсорство та доброчинність [2].

Закордонна практика показує актуальність розвитку такого напрямку соціального розвитку у банківській сфері як ESG-банкінг, який засновано на ESG-принципах:

– Environmental, або захист навколишнього середовища, визначає, що банк дбає про екологію, фінансує технології скорочення негативного впливу на навколишнє середовище;

– Social, або захист інтересів суспільства, показує ставлення банку до персоналу, клієнтів та партнерів;

– Governance, або якість корпоративного управління, що має на увазі прозорість звітності, зарплати менеджменту, здорову обстановку в офісах, відносини з акціонерами, антикорупційні заходи.

ESG-банкінг розглядається як ефективний інструмент підвищення лояльності клієнтів та співробітників, залучення інвесторів і ділових партнерів, мінімізації ризиків та адаптації бізнес-стратегій до можливостей, що виникають. Банки, які будуть впроваджувати стандарти ESG, можуть виступити лідером вирішення екологічних та соціальних проблем [3].

Останніми роками розвиток соціального банкінгу пов'язують із розвитком «P2P-кредитування», тобто кредитування без залучення посередника, напряму між клієнтами банку. Роль банку зводиться до створення платформи, у межах якої відбувається така взаємодія. Банк також здійснює функції оцінки позичальника, організує роботу з простроченими боргами та організує платежі, а також надає актуальну та достовірну інформацію учасникам операцій. «P2P-кредитування» має потенціал розвитку в Україні, оскільки воно дає можливість позичальникам самим визначати умови кредитування (терміни і розміри кредитів), а також бути впевненими у відсутності прихованих комісій і штрафів. Вкладники отримують високий дохід, відсотки та повернення частини виданих коштів кожного місяця. Компанії-посередники (банки) заробляють на комісії і не мають значних ризиків [4].

Висновки. Банки спочатку розвивалися як соціально відповідальні інститути, покликані відповідати інтересам суспільства, і у своїй діяльності поєднували досягнення економічних та соціальних цілей. Однак у ринкових умовах банки почали проводити ризиковані, спекулятивні операції, направлені на збільшення прибутку. У зв'язку з цим привертає увагу модель діяльності соціально орієнтованих банків, для яких метою діяльності є підвищення своєї ролі у розв'язанні соціальних проблем суспільства. ESG-банкінг знаходиться тільки на початкових етапах свого розвитку в Україні, однак спостерігається значний потенціал для застосування даної практики у контексті розвитку банківського сектора. «P2P-кредитування» стає все більш популярним, оскільки дає можливість бізнесу залучати кредити швидше, ніж у банках, а люди отримують дохідність вище, ніж за депозитами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богашко О. Л. Соціальний банкінг як перспективний напрям підвищення ефективності функціонування комерційних банків. URL:<https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/219.pdf> (дата звернення: 16.04.2023).

2. Штибель У. І. Оцінка рівня впливу банку на соціальні процеси та його ділову репутацію. *Науковий вісник НЛТУ України*, 2014. Вип. 24.3. С. 92–99.

3. Ekkehardt Bauer. ESG – What does ESG mean for the financial sector? URL: <https://www.bankinghub.eu/topics/esg-financial-sector> (дата звернення: 18.04.2023).

4. Мацелюх Ю. В. P2P-кредитування як інноваційний інструмент розвитку кредитного ринку: зарубіжний досвід і можливості для України. *Бізнес Інформ*. 2022. № 9. С. 82–87.

Синенко В. М.

аспірант

кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту

ЛНУ імені Івана Франка

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Вступ. Банківська система є невід’ємною складовою національної економіки та відіграє одну з найважливіших ролей у сфері фінансових відносин, як держави, так і кожного самостійного суб’єкта господарювання. В умовах трансформації фінансової системи України, розбудови ринкових відносин в часи широкомасштабної воєнної агресії росії банківська система стає особливою її складовою, що визначає спосіб управління фінансовими ресурсами з метою забезпечення сталого економічного розвитку.

Мета дослідження. Дослідити застосування інноваційних рішень у діяльності банківської системи в період війни та визначення напрямів забезпечення, що впливають на їхній розвиток.

Основна частина. Банківська система, як і інші сфери економіки, постійно розвивається, останнім часом у банківському секторі можемо спостерігати за впровадженням важливих інновацій, зокрема:

– цифровий банкінг, коли за допомогою цифрових платформ та програм клієнти отримують доступ до рахунків, оплачують їх та здійснюють транзакції зі своїх смартфонів чи інших пристроїв. Це зробило банківські послуги зручнішими та доступнішими для багатьох людей, особливо під час пандемії COVID-19 та широкомасштабного вторгнення росії, коли особисті відвідування банківських відділень стали обмежені;

– технологія «блокчейн», перевагою якої є підвищення ефективності та безпеки фінансових операцій, наприклад, банки можуть використовувати блокчейн для відстеження і перевірки руху грошей між рахунками або для полегшення трансграничних платежів [3];

– штучний інтелект (AI), який використовують для покращення обслуговування та підтримки клієнтів, наприклад, чат-боти на основі штучного інтелекту можуть обробляти прості запити клієнтів, звільняючи представників служби підтримки, щоб зосередитися на більш складних питаннях. AI також можна використовувати для аналізу даних клієнтів і надання персоналізованих фінансових порад.